

ÎNCHEIERE

17 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Svetlana Filincova

examinând admisibilitatea recursului declarat de Administrația Națională a Penitenciarelor,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare împotriva Lilieii Pelin privind repararea prejudiciului material în ordine de regres,

împotriva deciziei din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Pelin Lilia, casată hotărârea din 23 noiembrie 2017 a Judecătoriei Anenii Noi (sediul Bender) și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea reclamantului a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 09 iunie 2017, Departamentul Instituțiilor Penitenciare s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Lilieii Pelin privind repararea prejudiciului material, în ordine de regres, în mărime de 2130,76 lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, în perioada 05 aprilie 2016 – 12 decembrie 2016, Pelin Lilia a activat în cadrul sistemului penitenciar în funcția de șef al Direcției financiare a Departamentului Instituțiilor Penitenciare, demisionând în retragere la atingerea limitei de vârstă cu dreptul la pensie.

Ulterior eliberării acesteia din funcția deținută, la 16 ianuarie 2017, prin intermediul poștei, a fost înregistrată pretenția înaintată de SRL ”Dita Est Farm”, conform căreia s-a invocat faptul că, potrivit contractului încheiat între Departamentul Instituțiilor Penitenciare și SRL ”Dita Est Farm” privind achiziționarea produselor farmaceutice și para-farmaceutice, vânzătorul și-a îndeplinit obligațiunile de livrare a mărfii, iar cumpărătorul a recepționat marfa, însă nu a achitat-o, formând o datorie în sumă de 67 037 lei.

În scopul verificării situației create, s-a efectuat controlul evidenței contabile la Departamentul Instituțiilor Penitenciare și s-a constatat că, figurează o datorie în sumă de 71 025,69 lei față de SRL ”Dita Est Farm”, conform facturilor fiscale nr. DF1292642 din 03 iunie 2016 și nr. DF1311589 din 01 iulie 2016. Deoarece contractul în urma căruia s-a format datoria indicată nu a fost înregistrat la

Trezoreria de Stat conform prevederilor art. 70 pct. 10 al Legii nr. 131 din 03 iulie 2015 privind achizițiile publice, respectiv nu a fost posibilă achitarea sumei menționate.

Conform încheierii pe marginea cercetării de serviciu privind elucidarea circumstanțelor ce au generat imposibilitatea achitării datoriei formate, s-a constatat că originalul contractului cu nr. 215LN 16/00207 din 08 aprilie 2016, încheiat între Departamentul Instituțiilor Penitenciare și SRL "Dita Est Farm" lipsește.

Având în vedere că efectuarea achitărilor către agenții economici contractați de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare se efectuează prin intermediul sistemului trezorerial, din motiv că nu a fost efectuată înregistrarea contractului menționat, nu a fost posibilă achitarea datoriei în sumă de 71 025,69 lei.

Contractul indicat a fost repartizat de specialistul Direcției medicale, contra semnătură Lilies Pelin, ex-șef al Direcției financiare, fapt confirmat de Registrul de evidență al dărilor de seamă, proceselor verbale și contractelor privind achizițiile de mărfuri și servicii al Direcției medicale, în care Pelin Lilia a semnat la 07 iunie 2016, fiindu-i înmănat contractul în original. În cadrul desfășurării anchetei de serviciu, pârâta a refuzat să se prezinte pentru a da explicații, iar din cauza circumstanțelor create de aceasta, nu a fost posibil de stabilit unde se deține originalul contractului.

Conform prevederilor pct. 10 din Fișa postului șefului Direcției financiare, Pelin Lilia, deținând această calitate, a fost responsabilă de respectarea legislației în domeniul economic-financiar, achiziției de bunuri ș.a., motiv pentru care faptul pierderii contractului îi revine acesteia, acțiunile ei constituind abatere disciplinară de muncă, manifestată prin pierderea actelor de serviciu, ceea ce a creat un prejudiciu Departamentului Instituțiilor Penitenciare și pentru care ea putea fi sancționată disciplinar, însă datorită demisionării, nu a fost posibilă aplicarea vreunei sancțiuni.

Ulterior, SRL "Dita Est Farm" a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare cu privire la încasarea datoriei, care a fost admisă integral prin hotărârea din 27 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul central) și s-a dispus încasarea din contul Departamentului Instituțiilor Penitenciare în beneficiul SRL "Dita Est Farm" a datoriei în sumă de 71 025,69 lei și a taxei de stat în sumă de 2 130,76 lei.

La 15 martie 2017, potrivit ordinelor de plată nr. 253 și 254, dar și a extrasului din contul bancar, au fost transferate către SRL "Dita Est Farm" sumele menționate. Având în vedere că prestatorul a avut dreptul la satisfacerea tuturor creanțelor, iar aceasta a fost posibil de soluționat doar pe cale judiciară, în rezultat, instanța a obligat reclamantul să achite și taxa de stat în sumă de 2130,76 lei.

Totodată, urmare a faptului că datoria s-a acumulat din vina Lilies Pelin, pe adresa de domiciliu a acesteia a fost expediată o somație, prin care i s-a comunicat despre necesitatea achitării benevole a sumei de 2130,76 lei cu titlu de taxă de stat în termen de 30 de zile, însă, deși, potrivit avizului de recepție, se confirmă primirea de către aceasta a somației, pârâta a ignorat-o până în prezent, fapt pentru care Departamentul Instituțiilor Penitenciare a considerat că este în drept să înainteze o acțiune de regres față de persoana, care se face responsabilă prin acțiunile sau inacțiunile ei.

Prin hotărârea din 23 noiembrie 2017 a Judecătorei Anenii Noi (sediul Bender), cererea de chemare în judecată a fost admisă integral.

S-a încasat de la Pelin Lilia în beneficiul Departamentului Instituțiilor Penitenciare suma de 2130,76 de lei cu titlu de contravaloare a prejudiciului material cauzat în legătură cu plata cheltuielilor de judecată sub forma taxei de stat.

S-a încasat de la Pelin Lilia în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 150 de lei.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că toate pretențiile formulate de către reclamant în cererea de chemare în judecată și susținute pe parcursul examinării cauzei au fost probate cu înscrisuri veridice, acte contabile valabile și alte înscrisuri probatorii care susțin poziția formulată de partea reclamantă, or, conform art. 130 alin. (5) al Codului de procedură civilă, proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.

Astfel, pârâta este responsabilă pentru prejudiciul cauzat reclamantului, având în vedere că aceasta, având obligația stabilită prin fișa postului de respectare a legislației în domeniul economico-financiar, achiziției de bunuri etc., în acest sens primind, sub semnătură, originalul contractului nr. 215LN 16/00207 din 08 aprilie 2016 încheiat între Departamentul Instituțiilor Penitenciare și SRL "Dita Est Farm" privind achiziționarea produselor farmaceutice și para-farmaceutice, l-a pierdut, astfel nefiind efectuată procedura de înregistrare a acestuia la organul trezorerial pentru a face posibilă achitarea contravalorii bunurilor livrate, ceea ce a generat apariția unui litigiu civil intentat împotriva reclamantului privind încasarea forțată a datoriei, dar și a taxei de stat.

Prin decizia din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Pelin Lilia, casată hotărârea din 23 noiembrie 2017 a Judecătorei Anenii Noi (sediul Bender) și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea reclamantului a fost respinsă.

În consolidarea opiniei sale, instanța de apel a reținut că, cerințele înaintate de reclamant sunt pasibile respingerii, or, materialele pricinii nu atestă confirmarea vinovăției Liliesi Pelin în cauzarea prejudiciului material cauzat. Existența încheierii emise pe marginea cercetării de serviciu privind elucidarea circumstanțelor ce au generat imposibilitatea achitării datoriei formate față de SRL "DitaEstFarm" nu dovedește vinovăția Liliesi Pelin și nu atrage răspunderea delictuală, fără probarea prejudiciului material.

Mai mult, nu s-a dovedit cert că, anume Pelin Lilia a cauzat prejudiciul pretins în condițiile în care nu a fost emisă nici o decizie de sancționare pe marginea acestui caz.

În consecutivitatea celor constatate de către instanța de apel, s-a dovedit cert că în speță lipsește elementul esențial pentru angajarea răspunderii delictuale a Liliesi Pelin și anume raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția, fapt, ce a impus respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

La 11 februarie 2019, Administrația Națională a Penitenciarelor a declarat recurs împotriva deciziei din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la pronunțarea deciziei a interpretat eronat legea precum și a apreciat în mod arbitrar probele.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Administrația Națională a Penitenciarelor, neîntemeiat și care urmează a fi considerat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Administrația Națională a Penitenciarelor, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ a recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenteii cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurenței, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acesteia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de către Administrația Națională a Penitenciarelor.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Administrația Națională a Penitenciarelor.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Svetlana Filincova